

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **R.**, IČO: X., zast. JUDr. M., proti odporcom v **1. rade P.**, IČO: X., v **2. rade Ing. P.** a v **3. rade Ing. E.**, odporcovia všetci zastúpení JUDr. J., **o zaplatenie 3 550 000,-- Sk s prísl. zo zmenky**, na odvolanie odporcov v 1. až 3. rade proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14. mája 2007 č. k. 8 Cb 73/04-532, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14. mája 2007 č. k. 8 Cb 73/04-532 v napadnutej časti **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 14.05.2007 č. k. 8 Cb 73/04-532 rozhodol tak, že zmenkový platobný rozkaz, vydaný Krajským súdom v Bratislave dňa 08.03.2004 pod č. k. 15 Zm 104/04-20 v časti 2 455 424,70 Sk zmenkovej istiny, spolu so 6%-ným úrokom od 01.09.2002 do zaplatenia a vo výroku o trovách konania zrušil. Vo zvyšku 1 094 575,30 Sk zmenkovej istiny, spolu so 6%-ným úrokom od 01.09.2002 do zaplatenia zmenkový platobný rozkaz ponechal v platnosti a navrhovateľa zaviazal zaplatiť odporcom v 1. až 3.rade 169 736,30 Sk na náhradu trov konania. Uviedol, že z listinných dôkazov, ktoré súdu predložili odporcovia, bolo zistené, že v období od vystavenia zmenky do jej splatnosti, konkrétne od 13.03.2002 do 12.08.2002 odporca v 1.rade navrhovateľovi zaplatil čiastku 3 203 403,70 Sk a dňa 18.11.2002 celkom čiastku 1 000 000,-- Sk, čo je spolu 4 203 403,70 Sk. Nakoľko navrhovateľ namietal, že išlo o platby, ktoré neboli plnením na zmenku, súd sa zamerail na zistenie, či išlo o platby za dodávky podľa kúpnej zmluvy č. AR/2002/1 zo dňa 06.08.2001, splatných do splatnosti zmenky, na zabezpečenie ktorých bola vystavená. Z dokladov predložených odporcami súd zistil, že v čase po uzatvorení kúpnej zmluvy, t.j.

po 06.08.2001 boli uhradené faktúry, č. 2013285, č. 2013098, č. 2013262, č. 2013292, č. 2013419, č. 2013541, č. 2014068, č. 2013954, č. 2014102, č. 2014535, č. 2020300, č. 2020338, č. 2020607, č. 2020972, č. 2020970, č. 2020971, č. 2021232, č. 20215518 a č. 2021757 v celkovom objeme 1 338 412,40 Sk. Okrem toho bola podľa dokladov preukázateľne uhradená faktúra č. 2013101 zo dňa 28.08.2001, teda faktúra za dodávku realizovanú po uzatvorení kúpnej zmluvy, vystavená na čiastku 1 317 011,90 Sk. Uhradená bola postupne viacerými platbami, a to zaplatením čiastky 246 270,50 Sk dňa 31.12.2001, čiastky 200 000,- Sk dňa 25.04.2003, úhradou na účet navrhovateľa ďalšej sumy 200 000,- Sk dňa 05.05.2003 a čiastka 470 741,40 Sk bola započítaná na základe postúpenia pohľadávok odporcu v 1. rade voči spoločnosti M., navrhovateľovi. Celkom uhradené čiastky za faktúry, vyplývajúce z predmetnej kúpnej zmluvy v období do splatnosti zmenky predstavujú čiastku 2 455 424,30 Sk. Súd považoval za nepreukázané ďalšie platby, ktorými odporcovia argumentovali v súvislosti s ich tvrdením o zaplatení celej zmenkovej sumy, okrem iného aj čiastočnú úhradu faktúry č. 2013101, ktorá mala byť realizovaná priamym vkladom na účet navrhovateľa dňa 29.04.2003. Na bankovom doklade – vkladovom liste – je uvedený iný variabilný symbol, ktorý nie je zhodný s predmetnou faktúrou, preto nebolo preukázané, že išlo o platbu na túto faktúru. Okrem toho súd neakceptoval na plnenie zo zmenky započítanie vo výške 1 935 639,50 Sk podľa dohody o vzájomnom započítaní, a to z dôvodu, že podľa odporcami predložených dokladov išlo o záväzky odporcu v 1. rade z obdobia roka 2000, resp. časť zo začiatku roka 2001 pred uzavretím kúpnej zmluvy zo dňa 06.08.2001. Keďže zmenka bola vystavená na zabezpečenie pohľadávok navrhovateľa z tejto zmluvy, nemohli sa na jej platenie započítať platby z iných zmluvných vzťahov, teda platby, ktoré sa kauzálné nevzťahujú na zmenku. Žiadne ďalšie platby, ktoré by mohli byť plnením na zmenku, odporcovia nepreukázali. Odporcovia teda preukázali, že na zmenku čiastočne plnili. Argumenty navrhovateľa, že keď si odporcovia nedali na zmenke vyznačiť čiastočné plnenia, neuniesli dôkazné bremeno, sú právne irelevantné. Ust. § 39 ZZaŠ upravuje otázku postupu pri platení zmenky. Iný postup, ako je v ňom uvedený, nie je možné považovať za neprípustný a za postup na ťarchu dlžníka zo zmenky. Dodržanie postupu uvedeného v tomto ustanovení len zabezpečuje právnu istotu účastníkom a lepšiu obranu v konaní o nárokoch zo zmenky. V žiadnom prípade však nemôže byť akceptovaný názor veriteľa zo zmenky, že ak na zmenke nie je vyznačené plnenie na zmenku, čo aj čiastočné, že nemôže iným spôsobom preukázať zaplatenie zmenky alebo časti zmenkovej sumy. V súvislosti s uznaním záväzku odporcu v 1. rade zo dňa 26.09.2002 voči navrhovateľovi vo výške

7 140 426,20 Sk, ktorý sa stal splatný postupne v období od 02.09. do 02.12.2002 a ktorým navrhovateľ argumentoval, že aj táto jeho pohľadávka je krytá predmetnou zmenkou, súd uviedol, že toto uznanie nespája so zmenkou, z ktorej je nárok uplatňovaný. Zmenka bola vystavená na zabezpečenie nárokov navrhovateľa z Kúpnej zmluvy č. AR/2002/1 zo dňa 06.08.2001. Podľa vyjadrenia účastníkov zmluvného vzťahu, sa pôvodne dohodnutý objem komodít, ktoré mal navrhovateľ odporcovi v 1. rade podľa zmluvy dodať, podstatne rozšíril. V zmluve bola dohodnutá odložená splatnosť faktúr za dohodnuté komodity, najneskôr do 02.09.2002. Zmenka vystavená dňa 03.12.2001 na sumu 3 550 000,-- Sk bola splatná dňa 31.08.2002. Z toho je zrejmé, že táto zmenka mala zabezpečovať všetky splatné pohľadávky navrhovateľa z kúpnej zmluvy do lehoty jej vlastnej splatnosti. Súd poukázal na ust. § 340 ods.1, 2 Obch. zák. a uviedol, že ak je v zmluve určená lehota plnenia záväzku, pred jej uplynutím sa účastník zmluvného vzťahu nemôže dostať ani do omeškania. Z toho vyplýva, že aj zmenka splatná dňa 31.08.2002 zabezpečovala iba pohľadávky navrhovateľa, vzniknuté z kúpnej zmluvy zo dňa 06.08.2001, ktoré sa stali splatné do splatnosti samotnej zmenky. Zástupca odporcov v 1. až v 3. rade preukázal, že odporca v 1. rade v prospech navrhovateľa vystavil ešte dve ďalšie zmenky, ktoré sa mohli týkať aj pohľadávok uvádzaných v uznaní dlhu. Odporcovia nesporne preukázali, že v rozhodnom období na zmenku zaplatili čiastku 2 455 424,30 Sk. Napriek slovným vyjadreniam zástupcu navrhovateľa, že navrhovateľ mal viaceré splatné pohľadávky voči odporcovi v 1. rade, ktoré mali byť zmenkou zabezpečené, tieto svoje tvrdenia nijakým spôsobom nepreukázal, nakoľko, ako sám uviedol, navrhovateľ je v dôkaznej núdzi pre stratu účtovných dokumentov, resp. sťažené podmienky tieto zabezpečiť. Súd preto o námietkach odporcov v 1. až v 3. rade rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

Proti rozsudku v časti výroku, ktorým súd ponechal zmenkový platobný rozkaz v platnosti, sa odvolali odporcovia v 1. až 3. rade a žiadali jeho zmenu. Majú za to, že prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a tiež, že rozhodnutie prvostupňového súdu vychádza z nesprávneho posúdenia veci. Uviedli, že skutočnosti zodpovedá, že započítanie vo výške 1 935 639,50 Sk predstavujú záväzky, ktoré boli splatné pred podpísaním zmenky. Avšak naprostá väčšina nebola zaplatená pri podpise zmenky, celkom vo výške 2 950 636,-- Sk, ktorá čiastka bola uhradená od 03.12.2001 do 31.12.2002 a iba čiastka 18 000,-- Sk bola uhradená po 31.08.2002. Teda po podpise zmenky bolo u faktúr č. 2020300, 2020338, 2020607, 2020970, 2020971, 2020972, 2021232,

2021518, 2021757 uhradené celkom 2 968 636,-- Sk. Pokiaľ sa nevezme zreteľ na časť záväzku postúpenia pohľadávky medzi A. a navrhovateľom do splatnosti zmenky vo výške 557 744,-- Sk (ktorá bola uhradená odporcom v 1. rade) od podpísania zmenky do jej splatnosti nebola splatná ani jedna faktúra, teda zmenka vlastne nepokrývala obchodné vzťahy, keď splatnosť faktúr z kúpnej zmluvy č. AR 2002/1 zo dňa 06.08.2001 bola od 02.09.2002 a popritom zmenka bola splatná 31.08.2002. Tento nesúlad spôsobil navrhovateľ, keď odporcom predložil vypísanú zmenku so splatnosťou 31.08.2002 a popritom vystavil faktúry s uvedenou splatnosťou. Navrhovateľ z uvedenej kúpnej zmluvy dodal odporcovi len tovar v hodnote 1 528 625,60 Sk, a to faktúrami č. 2013419, 2013292, 2013285, 2013262, 2013098, 2013101, so splatnosťou 02.09.2002, ktoré boli všetky uhradené. Pri zaplatení čiastky priamym vkladom na účet navrhovateľa zo dňa 29.04.2003 bol uvedený variabilný symbol IČO odporcu v 1. rade, ktoré je X. a táto čiastka bola zaúčtovaná u navrhovateľa, ako aj odporcu v 1. rade na zaplatenie časti faktúr č. 2013101, čo súd nepostrehol. K podaniu navrhovateľa z 31.03.2007 uviedli, že zoznam úhrad záväzkov, ktoré boli postúpené, resp. pohľadávok od A. navrhovateľovi, sa k predmetu sporu nevzťahujú, keďže boli uhradené v celkovej sume 8 868 912,30 Sk. Neskôr boli uhradené aj ďalšie záväzky, ktoré prešli z A., avšak po splatnosti zmenky. Ďalšie žiadne iné obchodné vzťahy medzi účastníkmi sporu neboli a popritom odporcovia podpísali ďalšie dve zmenky, ako pokračujúce nároky navrhovateľa, ktorých splatnosť bola v neskoršom termíne. Tieto dve zmenky boli v celkovej výške 3 500 000,-- Sk. Odporcovia z podrobného podkladu z účtovania preukázali, že celkom uhradili záväzky v sume 10 812 137,-- Sk. Navrhovateľ v celom konaní nenamietal, že by mal ešte iné pohľadávky a nepredložil žiadny doklad, že medzi navrhovateľom a odporcom boli iné obchodné vzťahy. Odporcovia predložili podrobné podklady o platení svojich záväzkov, čo súd skutkovo nesprávne vyhodnotil. V spore bolo jednoznačne preukázané, že všetky zmenky boli podpísané ako obchodné zmenky a prinajmenšom by bolo nespravodlivé, aby odporcovia zodpovedali za dodávky tovaru, ktoré sa vôbec neuskutočnili len preto, že navrhovateľ predložil k podpisu zmenky, ktoré sa časovo nekryli so splatnosťou faktúr. Uviedli, že k dátumu podpísania zmenky navrhovateľ vlastne žiadny tovar nedodal, a teda vtedy zmenka kryla len dodávky tovaru, ktoré boli dodané pred podpisom zmenky, ktoré záväzky boli postupne uhradené. Zároveň boli uhradené aj všetky záväzky, ktoré sa uhradili z obchodného vzťahu z kúpnej zmluvy, na základe ktorej bola podpísaná zmenka. Samotná zmenka, resp. jej výška prevyšovala záväzky odporcu v 1. rade. V období od podpísania zmenky do podania žaloby odporca v 1. rade zaplatil navrhovateľovi

čiastky 10 812 137,-- Sk, čo ďaleko prevyšuje čiastku všetkých troch zmeniek, ktoré boli vystavené. Z uvedených dôvodov navrhujú rozsudok v napadnutej časti zmeniť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a 3 a § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia pojednávania a po preskúmaní rozsudku v napadnutej časti s prihliadnutím k vadám konania dospel k záveru, že sú tu dôvody na jeho zrušenie.

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa v námietkovom konaní, na základe námietok odporcov v 1. až 3. rade, podaných proti zmenkovému platobnému rozkazu Krajského súdu v Bratislave z 08.03.2004, tento v časti o zaplatenie zmenkovej istiny 1 094 575,30 Sk spolu so 6%-ným úrokom od 01.09.2002 ponechal v platnosti.

Výrokom uvedeného zmenkového platobného rozkazu Krajského súdu v Bratislave, vydaného dňa 08.03.2004 pod č. k. 15 Zm 104/04-20, bola však povinnosť zaplatiť zmenkovú istinu, spolu s navrhovateľom požadovaným úrokom uložená odporcom neurčito, bez toho, aby ich procesné postavenie v spojení s úvodnou časťou bolo presne a nezameniteľne identifikovateľné.

Za danej situácie uloženie povinnosti odporcom zmenkovým platobným rozkazom nebolo určené presným a nepochybným spôsobom tak, aby rozhodnutie bolo vykonateľné.

Súd prvého stupňa bez toho, aby vo veci vydal opravné rozhodnutie, námietky odporcov v 1. až 3. rade prejednal a rozhodol o platnosti, takto zjavne nesprávne vydaného zmenkového platobného rozkazu, i keď na jeho základe nebolo možné vyvodiť účinky, ktoré zákon spája s dorúčením riadneho zmenkového platobného rozkazu.

Okolnosť, že súd prvého stupňa nevydal opravné uznesenie, je preto vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s prihliadnutím k tejto vade, preto bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou argumentácie odporcov v 1. až 3. rade, uvedenou v odvolaní, rozsudok Krajského súdu v Bratislave podľa § 221 ods. 1 a 2 O.s.p zrušil a vec vrátil tomuto súdu

na ďalšie konanie, v ktorom s poukazom na ust. § 224 O.s.p. rozhodne o trovách celého konania.

Pre Krajský súd v Bratislave, ktorému sa vec vracia na ďalšie konanie, je právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podľa § 226 O.s.p. záväzný.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 29. októbra 2008

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu